sagtys, o kapas Nr. 2 buvo be įkapių. Pilkapio Nr. 5 kape rasta tik yla ir kelios molinio puodo šukelės, o pilkapio Nr. 4 abu kapai be įkapių.

Turtingiausias kapas buvo pilkapyje Nr. 2. Čia tarp gausių sudegusių kaulų rasti dvinariai žąslai, pjautuvas ir diržo sagtis. Be to, po sudegusiais kaulais aptikta kažkokio gyvulio nesudegusi stuburo dalis.

Pilkapiai, sprendžiant iš formos ir radinių, yra būdingi I m.e. tūkstantm. pabaigai bei II tūkstantm. pradžiai. Jie priklauso rytų Lietuvos pilkapių tipui.

Ilona Vaškevičiūtė

GALMINIŲ (ZARASŲ RAJ.) PILKAPIŲ TYRINĖJIMAI 1978 METAIS

Galminių pilkapiai yra miške, apie 1,5 km į PR nuo Utenos-Zarasų plento. Jie buvo Šventosios kairiajame krante. Pastačius Antalieptės hidroelektrinę ir susidarius Antalieptės marioms, dalis miško ir pilkapiai liko iš PV, P, R ir ŠR apsupti tvenkinio.

Pilkapyną sudaro 3 pilkapių grupės. Pirmoji 7 pilkapių grupė yra ant aukštesnės kalvos. Iš jų 4 išsidėstę beveik vienoje 100 m ilgio linijoje, 9-27 m atstumu vienas nuo kito. Kiti 3 tarsi sudaro atskirą grupelę, kuri nutolusi nuo pirmojo pilkapio apie 55 m į PV. Pilkapiai buvo apjuosti grioviais, kurie dabar vos pastebimi. Kai kurių pilkapių sampiluose aiškiai matyti buvusių bulviarūsių žymės.

Apie 250 m į P nuo pirmosios grupės lygioje žemesnėje vietoje yra antroji 14 pilkapių grupė. Ši grupė gana kom-

paktiška, iš ŠV į PR tęsiasi apie 130 m ir turi 50 m pločio. Atstumas tarp pilkapių nedidelis, dažniausiai 4-12 m, tik kai kurie vienas nuo kito nutolę 20-30 m. Sampilai nuo 0,5 iki 1,5 m aukščio, 6-10 m skersmens. Šie pilkapiai irgi buvę apjuosti grioviais, kurie dabar vos žymūs. Beveik visų pilkapių sampilų centruose matyti didesnės ar mažesnės duobės, o pilkapis Nr. 13 (grupės PR pakraštyje) perkastas skersiniu grioviu.

Apie 80 m nuo jos į P-PR, už nedidelės lomelės, yra trečioji apie 30 pilkapių grupė. Sampilai žemesni, įvairaus dydžio, kai kurie iš jų, atrodo, turi akmenų vainikus.

1978 m. MAII ir IEM ištyrė 3 pilkapius. Vieną - pirmoje grupėje (pilkapis Nr. 1) ir du - antroje grupėje (pilkapiai Nr. 8 ir 10).

Pilkapis Nr. 1 - 9 m skersmens buvo buvo beveik grupės centre, jo sampilas apie 1-1,2 m aukščio. Jis supiltas iš smėlio, kuriame daug smulkių akmenukų, pavienių anglių ir pelenų dėmelių. 75-80 cm gylyje degėsių - pelenų sluoksneliu padengtas 6-6,5 m skersmens plotas - pilkapio pagrindas. 15 cm nuo žemės paviršiaus, apie 1,6 m į ŠR nuo centro, aptikta žirgo kaukolė ir kaklo nareliai. Kiek žemiau (35-40 cm) pagrindo į PV nuo kaukolės išliko labai sunykę kojų kaulai. Žirgas buvęs paguldytas nedidelėje (1,5x0,6 m) pilkapio pagrinde iškastoje duobutėje. Duobė greičiausiai buvo iškasta jau supiltame pilkapyje. Viršuje ji 1,2 m pločio, apačioje - 0,6 m. Į tokią duobę žirgas tilpti negalėjo, todėl galva buvo padėta už duobės krašto, ant sampilo ir užpilta. Žirgas turėjo vienintelę įkapę -

nedidelę žalvarinę įvijėlę prie kaukolės.

Pilkapiai Nr. 8 ir 10, kaip jau buvo minėta, tyrinėti antroje grupėje. Pilkapis Nr. 8 buvo 9 m skersmens ir 1,5 m aukščio, o pilkapis Nr. 10 - vienas iš mažiausių šioje grupėje. Jo skersmuo - 7 m, o aukštis siekė vos 0,5 m. Sampilai supilti iš smėlio su nedidelėmis akmenukų, angliukų ir pelenų priemaišomis. Pilkapių pagrindą dengė degėsių sluoksnelis. Rasta po vieną sudeginto žmogaus kapą. Pilkapyje Nr. 8 sudeginti kaulai supilti į nedidelę kompaktišką 40-45 cm skersmens krūvelę, apie 60 cm į V nuo pilkapio centro. Pilkapyje Nr. 10 sudeginto žmogaus kaulai rasti apie 2 m į V nuo pilkapio centro. Jie užėmė apie 40 cm plotelį. Kaulai jame labai smulkūs, greičiausiai vaiko. Įkapės labai menkos. Pilkapyje Nr. 10 jų visai nebuvo, o Nr. 8 rasti du nedideli plonos apvalios žalvarinės vielos, greičiausiai vaikiškos apyrankės, fragmentai, o atokiau nuo kapo - kelios puodų šukės, priklausančios ne vienam puodui. Vienos jų tamsios spalvos, lygiu blizgančiu paviršiumi, kitos - plonesnės, rusvos spalvos, puoštos smulkiu dantukų štampeliu įspaustomis tiesiomis linijomis.

Ištirtieji pilkapiai parodė, kad čia esama vėlyvajam geležies amžiui būdingų pilkapių. Pirmoje pilkapių grupėje laidoti nedeginti žirgai, o antroje - sudeginti žmonės. Laidosenos savybėmis pilkapiai neišsiskiria iš kitų vienalaikių rytų Lietuvos pilkapių.